

DE TRIBUNE

Redactieadres:

D. J. WIJNKOOP, N. Prinsengracht 10
Amsterdam.

SOC. DEM. WEEKBLAD

Administratieadres:

J. C. CETON, Wijtenbachstraat 13
Amsterdam.

• VERSCHIJNT ELKEN ZATERDAG. •
Abonnementsprijs bij vooruitbetaling 40 cent per 3 mnd.
Buitenland 65 ct. Losse nummers 3 ct.
Advertentiën per regel 15 cent. Bij abonnementen speciaal
tarief.

Orgaan van de Soc.-Dem. Partij

Redactie: J. C. CETON, H. GORTER,
W. v. RAVESTELJN Jr. en D. J. WIJNKOOP.

INHOUD: Front tegen het militarisme. — Demokratische illusies. — Bij de Havelaar-herdenking — Geen fatsoenlijke manier. — Vooruitzichten. — Brieven aan Tweentsche arbeiders. — Liberale reactie. — Nog een stukje revisionistische praktijk. — Vrouwenrubriek. — De verscherping der klassetegenstellingen. — Het kiemt. — Amendementen. — Van de afdelingen. — Advertentiën.

Front tegen het militarisme!

De heerschende klassen in Holland, politiek verdeeld in groepen liberaal en klerikaal die om beurten de ministeries bezetten, doen niet voor elkaar onder in liefde voor het militarisme. De liberale legerwet van 1901 is onder en met goedkeuring van de klerikalen tot stand gekomen. De strijd over het aantal manschappen wat steeds in de kazerne moet blijven om gereed te zijn om in de grote steden te kunnen optrekken tegen de arbeiders, het zoogenaamd „blijvend gedeelte”, is ten slotte opgelost door de invoering van het twee ploegenstelsel, d. i. door de opkomst van twee lichten per jaar. ~~Vormgeving van materiele en persoonlijke lasten des volks is steeds het gevolg.~~

Welk „stelsel” ook wordt gevolgd, de budgetten van oorlog en marine stijgen steeds. De vrijzinnig democraten en Unie liberalen optredende onder de leuze van bezuiniging in 1905, deden precies hetzelfde als Heemskerck en Lohman thans, steeds meer geld wegwerpen voor militaire doeleinden. Alleen verstaan de vrijzinnigen beter den schijn aan te nemen alsof zij willen bezuinigen. Alleen Troelstra werd daarvan het slachtoffer in den nacht van Staal. Sinds dien is de S. D. A. P. noch niet wijzer geworden.

Indien wij van de S. D. P. het ware karakter van de burgerlijke partijen onthullen en de anarchisten met hun „ideeën” bestrijden, evenals de revisionisten met hun illusies en de ware machtsverhoudingen in het licht stellen die in Holland bestaan, doen wij reeds een goed werk. Daarnaast is het plicht bij de jeugd ons inzicht te brengen en hen in te lichten omtrent de diensten die de bourgeoisie eischt van den soldaat in tijden van werkstaking en „oproer”. Wat zal de rol van het leger zijn indien de arbeiders daadwerkelijk in massa de straat opgaan voor het algemeen kiesrecht? De arbeiders in het soldatenpak moeten weten dat zij allereerst dienen om te worden gebruikt als moordwerktuigen van de tegenwoordige slavenhouders, de kapitalisten. Het leger is een instrument in handen der bezittende klasse ter onderdrukking van het arbeidende volk. In 1903 gebruikte men de soldaten als onderkruipers. De kanonnen en geweren in handen van gewillige aan het kapitaal verknochte arbeiders, gecommandeerd door aan het volk vijandige officieren, zijn een voortdurende bedreiging voor het arbeidende volk. De Duitse Keizer zei het openlijk tot de recruten dat, indien zij daartoe werden gecommandeerd, op hunne vaders en moeders moesten schieten! De miljarden aan geld door de arbeiders in Europa opgebracht, door de heerschende klassen aangewend voor het instandhouden van reuzenlegers, uitgerust met de modernste moordmachines, gereed — indien het proletariaat niet bewust is — elkaar te vernietigen op bevel der heerschende klassen, zijn een roof gepleegd op en aan het arbeidende volk waardoor alle sociale hervorming tot stilstand wordt gedoemd.

Daaraan kan slechts een einde worden gemaakt indien het proletariaat de macht in handen krijgt. De wartaal van anarchistische dominees en Tolstoy napratende jongelingen, de revisionistische halfheid merk Troelstra, mitgaders de zemelknoopers van den ethischen vrede door recht moet worden vervangen door wezenlijk socialistisch inzicht en kritiek. Het socialisme van Marx en Engels belichaamd in de S. D. P., stelt overal de machtsvraag op den voorgrond. De kwestie van het militarisme stellen is goed begrepen in samenhang met

het geheele kapitalisme, de vraag van de macht op den voorgrond brengen.

Hoe komt het proletariaat het snelst tot de macht? Niet door de S. D. A. P. die onder liberalen invloed staat. Niet door de anarchie van Kolthek. De demagogie van Kolthek op vakverenigingsgebied, van Troelstra op politiek gebied leidt tot teleurstelling, tot ongelooft in het socialisme. Maar wel door het voeren van den onverzoenlijken strijd, zoo noodig, met alle middelen tegen het kapitalisme, niet door overschatting van de macht der vakvereniging of het parlementarisme, of door individueele dienstweigering kan voeren tot een doeltreffende bestrijding van het militarisme, van het geheele kapitalisme. Gaan wij dus tot de jonge arbeiders, tot de soldaten om onze inzichten te brengen bij alle mogelijke gelegenheden. Laten wij van de S. D. P. niets verzuimen om overal en altijd front te maken tegen het militarisme!

B. L.

Demokratische illusies.

Toen de bourgeoisie nog opkomende klasse was en de politieke macht nog moest veroveren met behulp der lagere volksklassen, schreef zij de democratie, de politieke gelijkberechtiging in haar vanen. Dat was niet bloot volksbedriegerij of een slimme politieke berekening, maar het was slechts de weerslag op de burgerlijke opvatting omtrent de maatschappij, die alle mensen beschouwt als op zichzelfstaande, onafhankelijke warenproducenten. De mensen moeten daarbij vrije, gelijkrechtige burgers zijn, die los van elken uitwendigen dwang over leven en goed beschikken; dan pas kan de vrije mededinging, waarbij een ieder zijn volle kracht inzet, de maatschappij tot haar hoogsten bloei brengen. Uit de belemmeringen welke de feudale heerschappij en het groot-kapitalistische monopolie de vrije ontwikkeling in den weg stelden, laat zich de illusie, de dwaze inbeelding der burgerlijke democratie verklaren, dat daar de politieke vrijheid en gelijkgerechtigheid die de enkelingen tot volle aanwending hunner kracht gelegenheid geeft, de samenleving tot de heerlijkste ontplooiing zou komen.

De groot-bourgeoisie liet het klein burgerdom zijn waan en verzekerde zich intusschen door een voorrechten-kiesrecht van de politieke macht.

Instinctmatig voelde zij het bestaan der klassentegenstellingen, die de gansche burgerlijke democratie te niet zouden doen. De schijnbaar-vrije en-gelijke burgers hooren in verschillende klassen thuis. De proletariërs spannen niet in wedstrijd met de kapitalisten hun beste krachten in, maar moeten in dienst der kapitalisten zich ten doode afslaven. En zoodra zij dit gaan inzien, storten zij zich in den strijd hunner klasse voor de opheffing der uitbuiting. De socialistische leer van den klassenstrijd is in lijnrechten tegenspraak met de burgerlijke democratie. Waar deze ziet afzonderlijke personen die allen te zamen als „het volk” werken voor de gemeenschap, ziet gene klassen die een verbitterden strijd voeren om de heerschappij.

Bij het voorwaarts dringen der Sociaaldemocratie en den achteruitgang van het klein burgerdom wordt de burgerlijke democratie hoe langer hoe meer een phrase, een machtloos woordenspel. De klasse der arbeiders heeft den eisch van democratie overgenomen, maar dezen te gelijkertijd een geheel nieuwe betekenis gegeven. Wij eischen het algemeen kiesrecht niet omdat wij ons dwaazelijk zouden inbeelden, dat het alle burgers tot willige inspanning ten bate der gemeenschap zou voeren, maar om het ons tot een wapen in den strijd voor onze bevrijding te doen zijn. Wij willen het kiesrecht, omdat het ons het best een vreedzame en zekere ontwikkeling waarborgt in de richting welke de economische verhoudingen voorschrijven, de richting naar het Socialisme. Voor het burgerdom was de politieke gelijkheid zelve het einddoel, voor de arbeiders is zij slechts een middel om de werkelijke gelijkheid met zoo weinig mogelijk geweldaden tot stand te brengen.

Ondanks dit sprekende verschil leven de waanbeelden

der burgerlijke democratie bij een deel onzer woordvoerders nog steeds voort. Zoo schrijft p.g. Gradnauer aan het slot van zijn juist verschenen boekje over „Het wezen van de Grondwet en de grondwetsstrijd”: „Het streven naar de staatsburgelijke gelijkgerechtigheid groeit met onweerstaanbare en zich steeds hernieuwde kracht uit het hart zelf der beschaving erlangende menschen” . . . „De volle gelijkberechtiging der staatsburgers brengt aller aanleg tot hoogste uiting, ontketent aller wedijver om het beste te geven wat zij kunnen, doet bronnen vloeien van onuitputtelijke kracht waaraan de gemeenschap nieuw leven ontleent.”

Wij weten, dat zulks niet waar is. In een samenleving met politieke gelijkgerechtigheid waar echter de arbeiders uitgebuit worden door de kapitalisten, wordt niet aller wedijver om het hoogste en meeste te volbrengen, opgewekt. Daar draagt nog altijd de arbeider zijn drukkend juk met onwil, en vervloekt hij den arbeid dien hij moet verrichten om zijn uitbuiters te verrijken. „Niet uit het hart der tot beschaving gerakende menschen” maar uit de noodzakelijkheid van afschaffing der klassenheerschappij om daarmee den toegang tot de beschaving te bevechten, ontstaat het streven naar politieke rechten. De democratie is in de huidige samenleving niet het doel waarom het gaat, maar dient slechts om het eigenlijke doel, n.l. den klassenstrijd beter te kunnen voeren, te bereiken.

Eigenaardig is nu het samenvallen van het weder opleven der oude burgerlijke waanvoorstellingen te zelfder tijd met het constateeren in Oostenrijk van het bankroet dezer voorstellingen door Fritz Mesterlitz, redacteur der „Wiener Volkszeitung” (Weensch Volksblad) „Gedurende tientallen van jaren,” schrijft hij in „Der Kampf” (De Strijd) „was het een der geloofsartikelen van de democratie, dat uitsluitend de regeering die de naties tegen elkander uitspeelde, de schuld droeg van de heftige nationaliteitsstrijden; als de volkeren maar zelf over hun lot konden beschikken, zouden zij gemakkelijker zich met elkander verstaan. En nu is gebleken, dat sinds de invoering van het algemeen kiesrecht, de strijd niet is opgehouden maar dat hij in tegendeel zich uitbreidt in omvang en bitterheid.” En hij komt tot de gevolgtrekking:

„Al kant zich het democratisch geweten nog zoo sterk tegen de erkenning, al verwerpt het nog zoo heftig de juiste voorstelling omtrent de ontwikkeling der naties tot vollen rijpdom en inwendige rust, het schijnt toch waar te zijn, dat de volkeren steeds minder bij machte zijn, in zichzelf de wils- en de geestkracht te vinden om de grondslagen te leggen voor een vreedzaam met-elkander-leven.”

Hier wordt dus in ondubbelzinnige bewoordingen het bankroet der waanbeelden van de democratie uitgesproken. Maar wel te verstaan: van de burgerlijke democratie, die spreekt van „het volk” als één geheel, die van het bestaan der klassen niets weet en die van de heerschappij van dat volk eeuwigen binnen- en buitenlandischen vrede verwacht. Waar in Oostenrijk is echter het „Duitsche volk” dat als één geheel zou kunnen denken en handelen; waar het „Tschechische volk”? Er zijn slechts Duitsch sprekende en Tschechisch-sprekende arbeiders, boeren en bourgeois, die bij de gewichtigste belangenkwesties scherp tegenover elkander staan.

Niet volken maar klassen zijn de levende eenheden en buiten de belangen dezer klassen om is ook de Oostenrijksche politiek niet te begrijpen. Wat voor de burgerlijke democratie een onoplosbaar raadsel is, kan alleen worden verklaard vanuit het standpunt van den klassenstrijd.

Evenzoo als de democratie in Oostenrijk ontgoocheld is, zal zij ook in Pruisen ontgoocheld worden. Het algemeen kiesrecht kan hier zoo min als ginds vrede en overlegend samenwerken der gemeenschap bewerkstelligen. Het kan alleen den strijd algemeen maken, den grooten klassenstrijd bij de politiek op den voorgrond brengen, de vraagstukken die op antwoord wachten, duidelijk stellen en daardoor hun oplossing naderbij brengen. Het kiesrecht brengt niet zelf de betere maatschappij maar is slechts een wapen in den strijd die tot de betere maatschappij moet voeren.

(A. P.)

Bij de Havelaar-herdenking.

Ik benijd hem maar één ding:
de woede van zijn propaganda.
EMILE ZOLA.

Het is dezer dagen vijftig jaar geleden, dat de «Max Havelaar» is uitgekomen.

Enkele groepen der bourgeoisie vinden hierin aanleiding, door vergaderingen en geschriften van hun standpunt uit de beteekenis van Multatuli te behandelen, en waar met zijn optreden de beginstreep gezet is in den moeilijken en uiterst langzamen strijd der bewustwording van de Nederlandsche arbeidersklasse, die, hetzij dan terecht of ten onrechte, somtijds de door Multatuli aangeheven leuzen tot de hare heeft gemaakt, daar bestaat ook voor ons aanleiding dezen gedenktag te benutten, om de herinnering aan dezen volhardenden, eenzamen strijder, een der zeer weinige groote mannen, die de Nederlandsche bourgeoisie van de eerste zestig jaren der 19e eeuw nog kon voortbrengen, in de gedachten van het Nederlandsche proletariaat te versterken.

Niet omdat Multatuli, of welk zijner werken ook, nog invloed heeft of hebben zal op den tegenwoordigen of toekomstigen strijd der arbeidersklasse, evenmin omdat die invloed in een vroeger stadium der Nederlandsche arbeidersbeweging van wezenlijke beteekenis geweest is. Niemand van hen, die aan de zijde der arbeiders den klassenstrijd meevoeren tegen de overmacht der bourgeoisie, is door Multatuli's invloed tot bewust strijder gevormd. Het is zelfs niet te loochenen, het moet nu weer waarschuwend worden erkend, dat voorzoover zijn stem door de Nederlandsche arbeiders werd gehoord, zijn invloed beslist ongunstig heeft gewerkt.

Niemand ook van hen die nu eenige leiding geven aan, die nog iets te beteekenen hebben in de restjes van intellectueel leven die in dezen tijd van ondergang der bourgeoisie hier en daar nog voortzeulen als afval van de letterkundige beweging der tachtiger jaren, welke samenging met de modern-kapitalistische ontwikkeling der Nederlandsche burgerij, niemand van hen die, in welke groep dan ook der vroegere liberale partij, thans deelnemen aan den politieken strijd in Nederland hebben eenigen wezenlijken invloed van Multatuli ondergaan.

Het is niet te veel gezegd dat historisch gesproken zijn werk nog slechts antiquarische beteekenis heeft, dat alleen zijn eerste groote werk de „Max Havelaar” litterair als geniaal en schoon mag geroemd worden.

Waar van de bourgeoisie slechts enkele kleine groepjes dezen gedenktag kunnen aanwenden om Multatuli's vriendenleuzen aan te heffen, daar is het alleen het proletariaat dat, in zijn geheel ondanks alle kritiek, Multatuli kan eeren en gedenken als groot man.

Het is noodlot van de ondergaande klasse der bourgeoisie, dat zij al wat zij voortbrengt aan werkelijke talenten niet tot volle ontplooiing kan laten opbloeien, omdat haar onafwendbaar is opgelegd het kapitalisme te handhaven, dat zij beschaving, kunst, wetenschap de vooruithang der maatschappij, de oplossing van maatschappelijke vraagstukken moet tegenhouden, zoodra daardoor het kapitalisme in zooverre zou worden aangetast dat de arbeiders tot meer klassebewustzijn komen. Het kapitalisme verkeert alles in zijn tegendeel en de leuzen, waarmede Multatuli te vergeefs getracht heeft wat hij het Nederlandsche volk noemde op te roepen tot wat hij voor de opheffing der koloniale uitbuiting hield, kan de bourgeoisie nog slechts doen hooren, als het haar mogelijk is daardoor de bewustwording der arbeiders tegen te gaan en hen van het voeren van den onverzoonlijken klassenstrijd af te houden.

Multatuli had zich in de «Havelaar» tot taak gesteld een eind te maken aan de schandelijke uitbuiting, waaraan de inlandsche bevolking van den Oost-Indischen Archipel, in zijn tijd vooral die van Java, onderworpen is, maar wat hij wilde was slechts tempering dier uitbuiting, geen opheffing. Hij wist niet dat getemperde uitbuiting toch uitbuiting blijft, dat het alleen het proletariaat is dat, wat hij door onvolkomen inzicht op verkeerde wijze onvolkomen wilde volbrengen, eenmaal ten volle bereiken zal, wanneer zijn eindelijk overwinning voorgoed een einde maakt aan alle uitbuiting. Multatuli zag niet dat wat hij eischte, een menschelijke behandeling van den Javaan, door de bourgeoisie niet kon worden gegeven, zoolang er geen georganiseerde macht was, sterk genoeg om het haar af te dwingen; dat kapitalistische kolonisatie eerst verdwijnen kan met het kapitalisme zelve, dat koloniale expansie en koloniale uitbuiting noodzakelijke bestaansvoorwaarden zijn voor den kapitalistischen staat, en zeker reeds voor den Nederlandschen klassenstaat van zijn dagen, waarin het verkeerswezen, de industrie en de handel, behalve dan de koloniale, nog niet tot ontwikkeling van eenige beteekenis, in vergelijking met de grootkapitalistische ontwikkeling van andere landen, gekomen waren. Hij was naar Indië gekomen in Staatsdienst, in dienst van een futlooze bourgeoisie, die in verhouding nog veel meer dan thans teerde op inkomsten uit koloniale ondernemingen, uit ondernemingen dus, waarvan de in Nederland wonende bezitters zelfs niet de directe leiding hadden. Het proletariaat, van welks arbeid zij leefden, zagen zij niet eens. Zij zagen slechts hier te lande een proletariërsklasse, die pas begon op te houden een klasse van alleen paupers en bedeeden te zijn, een klasse van lieden, die, voor zoover zij tot enig besef kwamen, het besef moesten hebben door de bezittende klasse te worden onderhouden, inplaats van het besef, dat den modernen arbeider bezielt: door zijn arbeid den bezitters der productiemiddelen de winst, de meerwaarde te bezorgen, die alleen hen in staat stelt zich als heer-

schers der productie te handhaven, zoolang niet de arbeidersklasse voldoende macht kan ontwikkelen om van hen die taak over te nemen. Want in Nederland begon pas te verdwijnen een proletariaat, tot werken ongeschikt, omdat er geen werk voor hem was, een heerschende klasse, die nog de energie en den dwang miste door handel en industrie het kapitalisme mede tot grooter ontwikkeling te brengen en slechts teerde op de inkomsten uit effectenspeculaties en koloniaal bezit, omdat het moderne kapitalisme nog niet noodig had het achterlijke Nederland in zijn greep te omvatten.

Multatuli die als ambtenaar in Indië voor den dag kwam met idealen van rechtvaardigheid en verbeteringen, moest wel aan den dijk gezet worden, omdat zijn lastgevers hem alleen gebruiken konden als handhaver, als zetbaas van een stelsel van ongebreidelde uitbuiting en afpersing.

In Nederland teruggekeerd gebruikte hij alle talenten, waarover hij beschikte, om in een schitterend boek „Max Havelaar of de koffieveilingen der Nederlandsche handelsmaatschappij”, zijn aanklacht te schrijven tegen de corruptie in het Indische bestuur, zijn verontwaardiging te uiten over de mishandeling van den Javaan, die hij beelde in schoon proza, over de huichelarijen van het protestantisme, die hij geeselde in de onbarmhartigste satire ooit in het Nederlandsch geschreven, en de kaakslag die hij de voldane hollandsche burgerij toebreacht was zoo hevig, de ontzetting over zijn beschuldigingen zoo algemeen, de deernis met het lot van den inlander schijnbaar zoo diepgevoeld, dat inderdaad Multatuli zich een oogenblik kon inbeelden iets te zullen bereiken.

Maar inbeelden slechts, want hoezeer ook de arbeidersklasse, gewapend met de wetenschap van de maatschappij, den weg, dien zij in den klassenstrijd volgen moet voor zich heeft uitgebakend, en boven de nog zooveel machtiger bourgeoisie vóór heeft, dat zij weet wat haar te doen staat, op één punt — en dat kan bij het alom het hoofd opsteken van het revisionisme niet genoeg gezegd worden — zij moet van haar tegenstanders leeren en deze navolgen: de bourgeoisie laat zich nooit lang door sentimentaliteit van de wijs brengen. Inbeelden slechts, omdat Multatuli, hoewel toegerust met de veelomvattende kennis waarvan zijn geschriften meermalen blijk geven, van één zaak niets wist, niets begreep; van de inrichting, de ontwikkeling der maatschappij. Hij wendde zich tot de machthebbers, schreef brieven aan den Koning, deed beroep op beroep op het rechtvaardigheidsgevoel der burgerij, en begreep niet dat hij zich juist richtte tot hen die bij het voortbestaan der uitbuiting het meeste belang hadden, dat geen denkbeeldig recht, maar alleen wezenlijke macht hem helpen kon.

(Slot volgt.)

J. G. THEMANS.

„Geen fatsjenlijke manier”.

De sociaaldemocraten steunden in Amsterdam en elders herhaaldelijk de vrijzinnig-democraten. Stel u voor dat ze dat gedaan hadden in deze termen:

„Wij zijn er niet blind voor dat ook de vrij-dem. de kapitalistische maatschappij willen handhaven, dat zij in den klassenstrijd vaak de arbeiders in den rug vallen, dat de vrijheid van ambtenaren en werklieden bij hun niet veilig is, getuige de houding van den heer v. d. Bergh bij het bekende drievoudige ontslag. Wij zijn er niet blind voor dat zij hun gemeente-program vaak aan hun laars lappen, en dat zij zeer dikwijls toonbeelden zijn van halfheid en slapte.... enz. enz. enz.”

Zie *Het Volk* 8 Jan. '10.

Ja, stel u eens voor! Dat de S. D. A. P. dat eens gedaan had!

Wel?

Willen de vrij-dem. de kap. maatsch. dan niet handhaven?

Vallen zij de arbeiders niet vaak in den rug aan?

Is de vrijheid der ambtenaren en werklieden bij hen wel veilig?

Lappen ze hun gemeente-program niet vaak aan hun laars?

Zijn ze geen toonbeelden van halfheid en slapte, enz. enz.

Welneen, ze weet, dat wat hier boven aangehaald is, de waarheid is. M. a. w.: Ze weet, dat de Vrijz. democraten met hun quasi-arbeidersgezindheid, hun mooie programma's enz. de meest-huichelachtige, de gniepigste vijanden der arbeiders zijn.

Maar, dan mag en moet het toch ook gezegd worden, niet?

Waarachtig niet: Da's „geen fatsjenlijke manier van doen”. (Zie *Het Volk*)

Te fatsjenlijk, om — eerlijk te zijn tegenover de arbeiders. — Eerlijk tegenover de arbeiders? Welneen — da's klassemoraal! „Stel u voor!” — Je verspeelde zóó de gunst der vrijzinnigen!

A. J.

Vooruitzichten.

Wij gaan een nieuw jaar der arbeidersbeweging in Nederland in en doen goed van te voren een poging te wagen na te gaan, onder welke omstandigheden onze jonge partij den strijd zal hebben te voeren, welke onze vooruitzichten zijn en die van de arbeidersbeweging in 't algemeen.

De tijd voor een rustig overzicht van den toestand is op 't oogenblik gunstig.

Onze partij is, ondanks de doodrukkingen der

S. D. A. P., wier leiders zelf natuurlijk niet meer gelooven wat zij daaromtrent nog in het Nieuwjaars-artikel van *Het Volk* schreven, over de eerste moeilijkheden heen en op den weg der weliswaar zeer langzame, maar naar wij nu ook reeds kunnen zeggen, gestadige ontwikkeling.

Zooals onze vriend Saks het in het laatste nummer van den *Nieuwen Tijd* — het maandschrift lezer! — zeide:

het (afgelopen) jaar heeft (dan) niet enkel veel strijd, maar tevens veel helderheid gebracht. En tevens meer vooruitgang dan vele der voorafgaande, waarin de innerlijke conflicten noch tot voldoende opheffing, noch tot voldoende uiting kwamen. De S. D. P. groeit onder den druk, zooals de S. D. A. P. het in hare beginjaren nauwelijks deed. De S. D. A. P. heeft voor hare numerieke verzwakking een achtenswaardige revanche genomen door haar ledental met het dubbele van haar verlies op den Marxistischen vleugel te vermeerderen. Het geval Leeuwenburg toont ons een schip op 't strand, dat een bakken in zee kan worden.

Saks, die de «oude beweging» heeft meegemaakt, weet het uit de ervaring, met welke ontzaglijke moeilijkheden een jonge proletarische partij in den aanvang heeft te worstelen, herinnert zich, hoe de S. D. A. P. bij haar oprichting in 1894 voor bezwaren stond en op een terrein had te vechten, dat op een geheel andere wijze, zeker even groote hindernissen aan hare ontwikkeling in den weg legde als aan ons nu — de S. D. A. P. zag in het eerste jaar van haar ontstaan haar ledental vrij sterk dalen — en zijn getuigenis omtrent onzen toestand, een getuigenis dat *Het Volk* zich natuurlijk wel gewacht heeft aan zijn lezers voor te zetten, is er des te waardevoller om.

De tijd voor een rustig overzicht van den toestand is op 't oogenblik gunstig, zeiden wij.

Waarom? Omdat, wij kunnen en zullen het bejamen, maar moeten het ook constateeren, omdat het op 't oogenblik in de Nederlandsche arbeidersbeweging een dooie boel is.

Daar is van een eigenlijk gezegde „beweging” geen sprake, noch op politiek, noch op vakvereenigingsgebied. Wat het laatste betreft, kunnen wij den toestand op 't oogenblik niet breder bespreken en wij behoeven het ook niet, omdat wij zooveel pas in een serie artikelen een overzicht hebben gegeven van de richting, die op 't oogenblik in de Nederlandsche vakbeweging domineert, de richting der leiders van 't N. V. V. namelijk, die in vele opzichten den averechtschen weg hebben gekozen om de vakbeweging in ons land spoedig sterk te maken. **Averechtsch, in zooverre zij, door dogmatisch over te nemen, wat een veel verder gevorderde vakbeweging de Duitsche, langzamerhand gegroeid en, in vele opzichten ook reeds, vastgegroeid en daardoor schadelijk is geworden, door beginselen toe te passen zóó als ze in ons land, bij onze nationale verhoudingen, bij onzen landaard, bij onze economische verhoudingen niet moeten worden toegepast, de vakbeweging kunstmatig als 't ware in haar groei belemmeren, en wel juist die vakbeweging, welke zij voorstaan en terecht voorstaan, de vakbeweging, die tegenover de steeds toenemende macht en aaneensluiting der patroons, haar sterkte zoekt in financieele draagkracht en een gecentraliseerden strijd. Averechtsch, wat indien uit niets anders, reeds hieruit blijkt, dat zij noch de syndicalistische, noch de clericale stroomingen in de vakbeweging ernstig afbreuk heeft weten te doen, iets, waarin de Duitsche vakvereenigingen wel zijn geslaagd.**

Maar ook op politiek gebied kan men van beweging niet gewagen.

De propagandist der S. D. A. P. in Twente schreef in het juiste gevoel van dezen toestand in het tijdschrift *de Beweging*, zijn bekend artikel, waarin hij aan zijn revisionistische vrienden harde noten te kraken gaf, maar met een kern van waarheid, die zij ook maar niet hebben pogen te ontkennen.

Waarheden als deze:

De samenstelling der Kamer, door den leider der sociaaldemocratie begeerd: „het rechtsche kabinet krijgsgevangene der Kamer”, is niet verkregen. De rechterzijde kan zich vrijelijk bewegen, vooralsnog nog niet gemoed door rebellie in eigen gelederen. Deze omstandigheid, — de onaanvaardbaarheid der christelijke arbeiders, — sluit tevens in, dat de sociaaldemocratie het eind van haren groei weldra, zij 't ook slechts tijdelijk, zal hebben bereikt....

waarmee de heer Leeuwenburg erkent, dat de antithese door het optreden der S. D. A. P. sinds 1905 niet is verzwakt, maar versterkt, een opvatting, die de onze volkomen weergeeft, als deze:

Drong de laatste jaren de eisch van het algemeen kiesrecht, vooral na de beslissing der LiberaleUnie, door tot hare verwerkelijking, thans is de kans ten kwade gekeerd. Niet alleen, dat van de rechterzijde niet het algemeen kiesrecht kan verwacht worden, zelfs toekenning van het huismanskiesrecht is allerminst waarschijnlijk. Reeds nu wordt het aan de rechterzijde achteraf gedrongen. De wet van Houten, die het zwaartepunt van 't kiezerscorps in de plattelandsbevolking heeft gelegd, is voor de rechterzijde al te begeerlijk — (hij bedoelt: doelmatig v. R.). Met de Junibeslissing is de kiesrechtbeweging op het doode punt gebracht.

1) welk een Hollandsch schrijft dit heertje.

Opmerkingen, waartegen, wanneer men zooals de S. D. A. P. sinds 1905 vooral heeft gedaan, allen nadruk legt op den parlementairen arbeid — en zoo vat de overgrootste meerderheid der leden en der kiezers van de S. D. A. P. den politieken strijd op — niets is in te brengen, en waaruit nog weer eens heel duidelijk blijkt, hoe onzinnig de taktiek der S. D. A. P. kamerfractie is geweest juist uit een oogpunt van zuivere parlements-politiek, door, zooals zij bij deze begroting in zoo sterke mate als nooit te voren heeft gedaan, juist die elementen der rechterzijde af te stooten, die een regeling van het kiesrechtvraagstuk urgent wilden doen verklaren door het conservatieve kabinet, elementen, die, zooals wij vroeger reeds zagen, in Kuyper hun leider hebben.

Kortom: het was het gevoel, dat de taktiek der S. D. A. P., dat de geheele wijze, zooals die partij in de laatste jaren, vooral sinds 1905, den strijd heeft gevoerd, tot een volledig fiasco heeft geleid, fiasco wat betreft directe resultaten in de wetgeving — vooral sociale wetgeving — fiasco, wat betreft de hoop op bekrimping der militaire uitgaven, fiasco eindelijk, en in de voornaamste plaats, wat betreft de mogelijkheid om spoedig en met de geringe kracht, die de kiesrecht «beweging» tot nog toe heeft vertoond, een belangrijke wijziging in het bestaande kiesrecht, laat staan het werkelijke A. K. voor mannen en vrouwen te verkrijgen, het was dit gevoel, bij alle jongere elementen der S. D. A. P., die nog iets te winnen hebben, of die nog alles moeten winnen, in de sterkste mate aanwezig, dat den propagandist der S. D. A. P. in Twente ertoe bracht, zonder omwegen althans een weg te wijzen uit de stagnatie, waarin ook hij voelde, dat zijn partij, ja de geheele arbeidersbeweging verkeerde, een weg naar buiten, een weg naar voren, een weg, die in ieder geval verandering zou brengen en die, naar hij terecht meende, slechts de consequentie was van den weg, dien hij de Partij had zien bewandelen, zoolang hij haar kende, den weg van een niet-uitgesproken, maar daarom niet te minder werkelijk samengaan met «linksche» elementen.

(Wordt vervolgd.)

v. R.

Brieven aan Twentsche Arbeiders.

IV.

Maar wie zou ook eigenlijk kunnen gelooven dat, ~~wanneer de klassetegenstellingen in de werkelijke maatschappij zich, zooals wij aangetoond hebben, zoo~~ verscherpen, een groep parlementsleden iets door tegemoetkoming aan de burgerlijke partijen zou kunnen bereiken?

Alleen een dom, onontwikkeld, van het socialisme, den klassenstrijd, en het historisch materialisme niets wetend mensch kan dit meenen. Maar wij hebben sinds jaren een ellendig maar duidelijk voorbeeld dat een parlementaire groep van arbeidersafgevaardigden, die de tegenstellingen tusschen kapitaal en arbeid overbruggen wil, terwijl zij zelve scherper worden, niets bereikt dan teleurstelling, verwarring en verzwakking van het proletariaat.

Evenals Schaper en Vliegen en Troelstra nu met te laten vallen de scherpe actie in Kiesrecht, Militarisme, Pensioen etc., hopen „wat te krijgen” van de liberalen, zoo dachten het in Frankrijk de socialisten Jaurès, Millerand, Viviani, Briand.

Jaurès is een politicus tien maal krachtiger dan Troelstra, honderdmaal welsprekender, hij heeft *echten* hartstocht. Hij dacht en zijn kameraads dachten, wij zullen met onze persoonlijke kracht het wel klaar spelen in het parlement, wij zullen met de radicalen samengaan en hen dan wel tot hervormingen *dwingen*. Wij zullen hen wel te pakken krijgen.

Klein-burgerlijke radicalen zijn er in Frankrijk naar verhouding heel wat meer dan bij ons. De voorwaarden lagen schijnbaar voor Jaurès, Millerand etc. zoo gunstig mogelijk.

Men sloot het verbond met de radicalen. Eerst niet openlijk, zooals nu bij ons. Toen openlijk. Men ging in een ministerie zelfs.

Men gaf een vinger aan de bourgeoisie, denkende haar naar zich toe te trekken.

Maar wat gebeurde? Eerst kwam in hetzelfde ministerie de moordenaar der Commune, de Gallifet, die meehielp 35000 arbeiders en kleine burgers te vermoorden in 1871. Daarmee nam de bourgeoisie den tweeden vinger der socialist.

Toen kwam de Russische Czaar. De socialist maakte zijn opwachting bij den onderdrukker en moordenaar der arbeiders. Daarmee nam de bourgeoisie den derden vinger.

Toen kwamen er groote stakingen in Frankrijk. De regeering liet op de stakers schieten, en de socialist. verzetten zich niet in het parlement om

het bondgenootschap maar niet te verliezen. Daarmee ging de vierde vinger er aan.

Koloniale expedities en geheime fondsen van de politie kwamen ter sprake. De socialisten stemden voor of onthielden zich om de burgerlijke bondgenooten maar te sparen. Toen was de heele hand genomen.

En toen kon de bourgeoisie verder met de arbeiders doen wat ze wou. Men bedriegen met een arbeidswetgeving, een pensioen en betere inrichting van het kiesstelsel. Met onbetekenende hervormingen en valsche beloften en uitstel.

En dat deed zij ook tot op den huidigen dag, zooals dit in *de Tribune* door van Ravesteijn herhaaldelijk is aangetoond. De arbeidswetgeving werd een schijnhervorming, de pensioneerding werd een mooie zaak voor de bourgeoisie, en de betere kieswet werd verschoven.

Het resultaat was: Niet de arbeiders kregen de bourgeoisie te pakken, omgekeerd: de bourgeoisie maakte de arbeiders tot haar spel. Niet de arbeiders trokken de radicalen en liberalen naar zich toe. Omgekeerd: de radicalen trokken, toen zij den ééner vinger hadden, de socialist in hun macht.

Dat kon ook niet anders gaan. Wanneer de klassetegenstellingen zich verscherpen, dan helpt geen tegemoetkoming der onderdrukten. Integendeel, zij wordt dan een wapen te meer voor de heerschende klassen om de laffe, alleen naar het oogenblik ziende arbeiders des te scherper aan te vallen, vaster te blinddoeken en sterker te knevelen.

De sporen van wat daar in Frankrijk gebeurde, moesten ons verschrikken. Wij moesten er uit leeren dat wij zoo niet moeten doen. Maar in stede van te leeren, gaat de groote meerderheid van de socialist in ons arme vaderland denzelfden weg op, en stemt eerst stilzwijgend en heimelijk, maar reeds meer en meer open en zichtbaar met liberalen en radicalen in.

H. G.

Liberaal reactie.

In de kerstweek heeft de Bond van Ned. Onderwijzers zijn jaarvergadering gehouden. De voorzitter, de heer Ossendorp, is lid der S. D. A. P. Socialistisch was daarom zijn openingsrede nog niet. Hij maakte van de hem geschonken gelegenheid niet gebruik, om de onderwijzers voor te houden, dat het belang der openbare school slechts bij het proletariaat veilig is, dat elke verbetering van het onderwijs of voor de onderwijzers de bourgeoisie afgedwongen moet worden. In hoofdzaak was zijn rede anti-clericaal. Wat de openbare school wel van de clericalen te vreezen heeft, dat was schering en inslag. En menig onderwijzer zal tot de conclusie zijn gekomen: dan zijn de liberalen toch verre te verkiezen.

Dat heeft de liberale bourgeoisie niet op zich willen laten zitten. De heer Ossendorp heeft het ook gehad over neutraliteit van het geschiedenis onderwijs en daarbij terloops ook het oranjehuis genoemd. Niemand kan hem verwijten iets grievends gezegd te hebben. Maar hij heeft, schrik niet, den indruk gemaakt, niet veel voor het oranjehuis te voelen. En de vergadering heeft tegen dit tekort aan liefde niet geprotesteerd! Ziedaar de liberale bourgeoisie op haar achterste beenen. ¹⁾ Op zoo'n manier zouden ze de openbare school den rug toe moeten draaien. Neutraliteit in het godsdienstige, goed — al komen er steeds meer voorstanders van modern-christelijke scholen. Maar politiek neutraal, neutraal tegenover het nationalisme, tegenover de middelen waarmede de bourgeoisie het proletariaat zoekt wijs te maken, dat de belangen van de bezitters ook die der arbeiders zijn — dat mag de school niet worden!

Nietwaar, men begrijpt dat de bourgeoisie niet anders kan. Wanneer zij in de school een middel bezit om propaganda voor haar denkbeelden te maken, kan zij dat middel niet uit handen geven. Zij is nog niet van plan afstand te doen van haar macht! Maar dan moeten de onderwijzers ook begrijpen dat, zoodra er een arbeidersbeweging is, de bourgeoisie, liberaal zoowel als clericaal, vijandig is aan de werkelijk neutrale school. En de arbeiders moeten begrijpen, dat er geen grooter onzin is, dan hun voor te houden, dat zij in het belang der openbare school samenwerking met de liberalen moeten zoeken. De arbeidersklasse alleen is het, waarop de verdediging der openbare school rust. Een verdediging die zij alleen krachtig kan voeren door nooit af te laten van den eisch: de verplichte neutrale staatschool.

v. S.

²⁾ De Nieuwe Rott. Courant bevatte een stortregen van ingezonden stukken, o.a. van den Multatuliëanschen burgerschooldirecteur Meerkerk, van den vrijz.-dem. aartsreactionnair Hans (oud-onderwijzer) en van den „historicus” te Lijstun. De laatste wil het redingswerk (!) van Prins Hendrik aan den Hoek van Holland op de scholen onderwezen hebben! Natuurlijk lieten ook de schoolhoofden zich niet onbetuigd.

Nog een stukje revisionistische practijk.

Dat geeft de Leidsche coöperatie Vooruit te zien. Onder een bestuur waarin leden der S. D. A. P. alles te zeggen hebben, heeft men het daar zoover gebracht, dat het percentage van de winst voor de arbeidersbeweging van minstens 25 en hoogstens 50 procent op 10 procent is gebracht en de aansluiting bij den L.B.B. verbroken is. Ook afscheiding van den bond van arbeiderscoöperaties is door het bestuur voorgesteld, doch even snel ingetrokken, toen de vergadering geneigd bleek, daarover eerst het bestuur van dien bond te hooren. Was het bestuur ook bang, dat het bondsbestuur aanmerkingen zou hebben op het goochelen met cijfers op de begroting — winstuitkeering uit de reserve bijv.? Op 1 Mei wordt lustig doorgewerkt, en dat de coöperatie daardoor in conflict komt met den bond was wel de reden waarom men afscheiding wenschte. Het fraaiste is echter, dat men bij de laatste statuten wijziging geheel tersluiks (in de ledenverg. is het beslist niet ter sprake gebracht) het hooger beroep bij ontslag voor het personeel heeft afgeschaft. De leider der Leidsche revisionisten Bomli, die indertijd schreef: „Wij kunnen niet dulden dat de patroon in deze (de arbeidsvoorwaarden) is een rechter in eigen zaak”, heeft hiertoe als bestuurslid medegewerkt en thans onder die voorwaarde een betrekking bij de coöperatieve aanvaard. Er zal over dit laatste schandaal nog wel een hartig woordje gesproken worden; voorloopig heeft het ten gevolge gehad, dat een aantal (men zegt 15) leden de S. D. A. P., wier voormannen er bij betrokken zijn, heeft verlaten.

J. B.

Vrouwenrubriek.

Met en naast onze broeders staan wij aan het begin van het jaar, wij klassen-bewuste vrouwen en gij vrouwen die binnen korten tijd in onze kring zult zijn gekomen. Een nieuw jaar te beginnen, beteekent voor ons zoogoed als voor de mannen uit het proletariaat, op nieuw te gaan voeren een harden, een taaien strijd, een onverzoenlijken klassenstrijd. Nochthans behoeven wij geen oogenblik bang te zijn, zelve daarbij hard te worden, in te boeten wellicht aangeboren zachtheid van gemoed. Integendeel zullen wij winnen. Wij zullen winnen naast die zachtheid een vroeger ongekende geestdrift. De prijs waar de klassenstrijd om gaat is daarvoor borg. Immers is die prijs: het geluk, het genot, de weelde, de rijkdom van het leven, van dat leven, dat los is gemaakt van den stoffelijken strijd om 't bestaan, van het leven dat los is gemaakt van uitbuiting, van gedwongen werkloosheid en armoede, in één woord van het leven zooals het zijn zal wanneer het socialisme is veroverd.

Voor dat leven te strijden met alle macht die in ons is, dat moet het beste wat in ons leeft maar wat kwijnde onder den druk van het kapitalisme zoolang wij tegen dien druk niet ingingen, zoolang wij niet worstelden om onder den druk uit-te-komen, dat moet, zeg ik, het beste wat in ons leeft, met kracht naar voren brengen, omdat wanneer wij al strijdenden, terrein winnen op den vijand — het kapitalisme — hoop in onze harten wordt geboren, hoop op een blijde toekomst voor onze kinderen, hoop die ons staalt tegen elken tijdelijken terugslag, die ons kracht geeft elk voor offer. Hoop die wortelt in zekerheid, en uit zekerheid voortdurend nieuwe levens trekt.

Immers onze strijd wordt ons opgelegd niet door een waan, die vandaag bestaat en morgen kan hebben plaats gemaakt voor een nieuwe meening. Maar aan onzen strijd en aan den hoop, daaruit geboren, ligt de zekerheid van met de stukken bewezen wetenschap ten grondslag. Dat wat Marx en Engels ons hebben verkondigd in het midden en in de tweede helft der vorige eeuw omtrent den natuurlijken groei der maatschappelijke samenleving van kapitalistische onderlinge uitbuiting tot socialistisch broederlijk samen-produceeren, een groei die zich zou manifesteren (aan het waarnemingsvermogen vertoonen) als een strijd, als een worsteling, het komt uit zooals zij het voorzeggd hebben, voorzeggd omdat zij het zagen — zij het eerst helder — in het maatschappelijk gebeuren van hun en van vroeger tijd.

Het komt uit ook voor wat geldt hun voorzeggung betreffende de vrouwen. De werkelijkheid, die wij sinds 1848 hebben doorleefd, is in volkomen overeenstemming geweest met die voorzeggung. Steeds meer zijn de vrouwen en meisjes uit hun vroeger verblijf het *«huis»* overgegaan naar werkplaats en fabriek, naar atelier en kantoor, kortom hebben zij in eenigerlei vorm plaats genomen in de gebieden van den loonarbeid. De cijfers der volks- en bedrijfstellingen, in Duitschland b.v. in 1882, 1895 en 1907, hebben het met overgrootte duidelijkheid bewezen voor hen die op hetgeen zij om zich heen en in eigen gezin zien gebeuren, nog niet genoeg vertrouwen om er algemeene gevolgtrekkingen uit te maken. De cijfers van vakverenigingen en politieke groepen leiden tot dezelfde uitkomst. Overal, in alle groot-kapitalistische landen gebeurt wat gebeuren moet om het Socialisme voor te bereiden. De mannen niet-alleen, maar de vrouwen in steeds grooter getale worden bij den strijd om het bestaan gedreven in loondienst, betrokken in de uitbuiting, gedwongen tot den klassestrijd, en door en in dien klassestrijd opgevoed en sterk gemaakt

tot het helpen volvoeren van de groote historische taak. Die taak is het afdwingen van het Socialisme.

Zusters strijdt mee. Gij, die nog niet in onze rijen staat, draait niet langer, maar treedt toe. Uw plaats is met ons en naast ons!

M. M.

Verscherping van Klassetegenstellingen

De verscherping der klassetegenstellingen vormt een der grondslagen onzer taktiek.

Dat die verscherping voortdurend toeneemt heeft partijgenoot Kautsky op zijn bekende heldere wijze aangetoond in zijn brochure »Der Weg zur Macht», een boekje dat in het revisionistische kamp groote stofwolven heeft opgejaagd, en dat nu in vertaling verkrijgbaar is gesteld. Een betere brochure om onze taktiek, de strijdwijze der S. D. P., den Nederlandschen arbeiders bekend te maken, is moeielijk denkbaar, en zij kan bovendien een heilzamen invloed uitoefenen op de toekomstige ontwikkeling onzer vakbeweging.

Op den voorgrond stellende dat de vakbeweging onontbeerlijk is voor den proletarischen klassenstrijd, stelt Kautsky daartegenover de sterk groeiende kracht der ondernemersbonden, en de voortdurend toenemende vijandschap der bourgeoisie, d. w. z. van den klassestaat, die het opdringen der arbeiders steeds meer hinderpalen in den weg legt, waardoor tijdelijk zelfs een langzamer marschtempo der arbeidersbeweging kan ontstaan.

K. zegt daaromtrent het navolgende:

«Hoe belangrijk, hoe onontbeerlijk de vakbeweging is en blijft, wij mogen niet verwachten dat de zuivere vak-aktie het proletariaat nog eenmaal op dezelfde wijze als in het laatste tiental jaren zal vooruitbrengen. Wij moeten zelfs met de mogelijkheid rekening houden dat onze tegenstanders aan kracht zullen winnen en het proletariaat tijdelijk teruggedrongen zal worden.

Daarmede is echter nog niet gezegd dat de vakbeweging tot machteloosheid is gedoemd, of zelfs overbodig zal worden. Zij blijft altijd de grootste massa-organisatie van het proletariaat, zonder welke het weerloos aan algeheele verarming is overgeleverd»

«De verandering der omstandigheden vermindert niet de beteekenis der vak-aktie, maar wijzigd haar strijdmethoden. Waar zij te doen krijgt met reusachtig groote ondernemersorganisaties, kan zij in haar direct voordeel weinig bereiken. Maar de strijd met zulke ontzaglijke organisaties wordt reusachtig grooter en belangrijker, een strijd die in staat is de geheele samenleving, den ganschen staat te doen wankelen, regeeringen en parlementen te beïnvloeden, wanneer de ondernemers alle concessies weigeren.»

Voor al van revisionistische zijde in de vakbeweging heeft men beweerd, dat Kautsky met deze brochure de beteekenis der vakbeweging miskent, of althans zeer gering schat.

Uit het bovenstaande blijkt duidelijk het tegendeel, maar wel is K's. meening en ook de onze — dat uitsluitende vak-aktie niet in staat is het peil van den levensstandaard der arbeiders te verhoogen.

De ervaringen en feiten, vooral uit hoog ontwikkelde kapitalistische landen, bewijzen dat *zonder socialisme*, noch op politieke gebied, noch op het terrein der vak-aktie, *duurzaam* resultaten zijn tot stand te brengen voor de arbeidersklasse, maar alle pogingen op den duur tot onvruchtbaarheid zijn veroordeeld.

Hieruit volgt, dat sociaal-democratie en vakbeweging hand in hand moeten gaan, dat de vakbeweging moet worden doortrokken met den geest der sociaal-democratie — en dit wordt des te noodzakelijker hoe meer de klassetegenstellingen in scherpte toenemen, hoe meer lust de ondernemersbonden verraden om tot den aanval over te gaan. Dat dit laatste het geval is en dus de situatie (toestand) voor de vakbeweging voortdurend moeielijker wordt zal niemand meer betwijfelen.

De ondernemers willen op een eerzame burgerlijke wijze blijven genieten van hun zoete meerwaardeuitpersing der arbeiders. Zij moeten daartoe baas blijven, onbeperkt heerscher in eigen zaken, en organiseren zich zoo snel en zoo solied mogelijk. Hun strijdorganisaties zijn reeds zeer sterk, en met het oog op dit onloochenbare feit maant Kautsky in zijn brochure tot voorzichtigheid aan en waarschuwt voor overschatting van eigen kracht.

Hij wijst op de voortdurende stijging van de prijs der levensmiddelen die zelfs door de kapitalistische ekonomen wordt toegegeven; hij toont aan dat de koopkracht der arbeiders is achteruitgegaan, dat de verhouding tusschen geldloon en reëel (werkelijk) loon, ondanks de toenemende kracht der vakbeweging, is gedaald; en hij vreest zelfs dat na het voorbijgaan der crisis en de daarop volgende gunstige economische toestanden, het proletariaat op geen herhaling heeft te rekenen van het vorige bloeitijdvak der vakbeweging, juist door de sterke ondernemersorganisaties in alle landen. Men ontnemt den arbeiders met deze ideeën den moed, zeggen sommigen, „het vertrouwen in hun toekomst.”

De vraag is slechts: is het de waarheid. En de waarheid is nooit bij machte de arbeidersbeweging te verzwakken, noch in economisch, noch in politiek opzicht. Zij is voor haar een bron van kracht, indien zij zich bijtijds naar die waarheid richt, een waarheid dus, die slechts bijdragen kan tot versterking der organisaties en tot het aanpassen der politieke- en vak-aktie-taktiek aan de nieuwe omstandigheden.

v. L.

Het kiemt!

Aan de vooravond van de slag die de revisionistische ministrialisten in België op het aanstaande congres (6 en 7 Febr. e. k.) zullen slaan, kiemt het in verschillende deelen des lands.

En wat verblijdend is, juist in de arbeiders-hoofden. Een Vlaamsche afdeeling van de Belg. Werkliedenpartij, de Afd. Berchem, roert zich bijzonder.

Sinds enkele jaren heeft A. B. Soep herhaaldelijk voordrachten en aanwijzingen tot bestudeering van Marxistische literatuur gegeven. De vrienden Eckeleers en Reumont geven hoop tot onbuigzame strijders te worden, bedeed met genoeg bewustzijn en inzicht, om ook de manoeuvres van de revisionisten te doorzien.

Reeds heeft zij Hendrik de Man met zijn bekend onderwerp: Democratie en Socialisme laten optreden; thans (verleden week) sprak onze vriend Dr. Gorter over „Karl Marx en zijn invloed op de arbeiders-beweging”.

Gorter sprak helder, en behandelde de Marxistische oorzaken van de klassenstrijd, het ontstaan van het kapitaal en de economische onmogelijkheid, om de zich steeds verscherpende klassetegenstellingen en strijd door „hineinwachsen (groeien) in het Socialisme” te verwachten.

De Antw. federatie moge A. B. Soep, ná dat hij reeds ontslag genomen heeft, hebben buiten gestampd (juist als de Spaansche inquisitoren die een anarchist ter dood brachten en hem daarna met 200 jaar gevangenisstraf bedeedden!) het uitgestrooide zaad kiemt en — dat is de kwestie!

Amendementen ingediend op 't Huish. Reglement vóór 23 Mei '09.

Art. 2. Afd. Zwolle: „Binnen 4 weken te veranderen in binnen 8 weken.”

Art. 9. Afd. Zwolle: In alinea 2 te schrappen de zin „Alle voorstellen — — — — — op 't congres.”

Art. 11. Afd. Utrecht: In alinea 1 de woorden „van 6” weglaten.

Art. 12. Afd. Zwolle: Voor artikel 12. invoegen een nieuw artikel, luidend: „Het congres wordt gevormd door de afgevaardigden, het partijbestuur, de redactie van het partijorgaan, de kamerfractie en de partijgenooten die door het P. B. voor de discussie over bepaalde punten van behandeling op het congres zijn uitgenoodigd.”

Art. 13. Afd. Zwolle: de 2e zin lezen: „In buitengewone gevallen kan het P. B. beslissen tot het houden van een huishoudelijke zitting behoudens goedkeuring van het congres in die zitting.”

Aan hoofdstuk V (van het Partijbestuur) toevoegen een artikel, luidend: „De redacteuren van het partijorgaan en de partijgenooten-leden der Tweede Kamer hebben krachtens hun functie het recht, de vergaderingen van het partijbestuur bij te wonen met adviseerende stem.”

Art. 24. Afd. Zwolle: „3 gulden te veranderen in 5 gulden.”

Art. 26. Afd. Zwolle: Dit artikel laten vervallen.

Art. 32. Afd. den Haag: Het slot „dat tevens beslist — — — — — referendum” laten vervallen.

Amendementen op ontwerp-Statuten.

Art. 3. Afd. Den Haag: Het sub c gestelde te doen vervallen.

Art. 4. Afd. Bussum: Achter „een deel eener gemeente” te plaatsen: (Kiesdistrict):

Afd. Utrecht: Bij art. 4 te voegen: Als geografische grondslag der verdere organisatie wordt aangenomen de verdeling van Nederland in kiesdistricten voor de Tweede Kamer. In een kiesdistrict dat door één enkele gemeente genoemd wordt, kan slechts één enkele Afd. bestaan. In elk van deze gemeenten zijn de gezamenlijke Afd. verbonden tot een Stedelijke Federatie. In de kiesdistricten die uit meerdere gemeenten bestaan, vormen de in het kiesdistrict bestaande Afd. een Districts-federatie.

Art. 9. Afd. Bussum: 2e alinea te lezen: Het jaarcongres heeft plaats op de Paaschdagen.

Toelichting: 1°. Het seizoen is nog niet ver gevorderd. 2°. Het geeft alle leden gelegenheid als afgevaardigde naar het congres te worden gezonden.

3°. Tusschen twee congressen moet altijd ongeveer dezelfde tijdsruimte zijn.

Afd. Den Haag: In de laatste alinea in plaats van de woorden: „de volstreckte meerderheid” te lezen *een derde deel*.

Art. 9. Afd. Utrecht: Uit de 2e alinea het woord „Juni” laten vervallen.

De laatste alinea vervangen door: Indien de bijeenroeping van een buitengewoon Congres door minstens 10 Afd. wordt verlangd, schrijft het P. B. een referendum uit, volgens welks beslissing het congres al of niet binnen 4 weken wordt bijeengeroepen.

Art. 10. Afd. Zwolle: In de 3e alinea na „minstens 3” in te voegen: en hoogstens 4.

Afd. Utrecht: In de 4e alinea achter Voorzitter tusschen te voegen: en de Secretaris.

Afd. Zwolle: Sub c te lezen: De werkzaamheden der partijgenooten in de Tweede Kamer en desverlangd, ter beoordeeling van het partijbestuur, in andere vertegenwoordigende lichamen.

Art. 12. Afd. Den Haag: Het voorgestelde art. te vervangen door: Alle door het congres aangenomen voorstellen worden binnen 4 weken na het congres aan het referendum der leden onderworpen. Zij worden van kracht, zoodra zij door het referendum zijn goedgekeurd. Het congres kan van bepaald aangegeven besluiten de

onmiddellijke uitvoering gelasten, zonder dat daarvoor een referendum moet plaats hebben.

Afd. Westervelden: De eerste zin worde aldus gelezen: Alle door het congres aangenomen voorstellen worden aan het referendum der leden onderworpen, tenzij ^{2/3} der uitgebrachte stemmen in tegengestelden zin beslist.

Art. 14. Afd. Den Haag: (In de Tribune van 1 Mei '09 ten onrechte genummerd 15): Aan het voorgestelde artikel toe te voegen: welke ieder kwartaal de boekhouding, met de kas en de bescheiden van den penningmeester naziet.

N.B. Van deze amendementen is bij het congres van 23 Mei '09 reeds aangenomen:

Het amendement den Haag op 4e alinea, art. 9 en het amend. den Haag op art. 12.

Verder is volgens ontwerp-tekst aangenomen art. 3 c en de 3e alinea van art. 9.

Van de Afdeelingen.

Rotterdam. De goedbezochte huish. vergadering van 4 Januari besloot tot het houden van een herdenkings-vergadering op 31 Januari a. s. met Gorter en Kalter als sprekers. Voorts zullen wekelijks (Dinsdags 8 uur n.m.) praat- en leesavonden gehouden worden in het lokaal Baan, en wanneer de noodige belangstelling blijkt, ook in de verschillende wijken der stad, bij enkele leden thuis, op andere avonden.

Als afgevaardigde naar het Congres van 30 Januari werd de voorzitter J. D. Krijgsman aangewezen.

Door plotselinge verhindering van Gorter, kon de cursus over «Hist. Mat.» op 6 Jan. niet doorgaan. In zijn plaats hield, met goedvinden van het talrijk opgekomen publiek, v. Ravesteyn een inleiding over «de Engelsche beweging in het licht der hist. mat. wetenschap». De cursus-Gorter zal thans op andere data gehouden worden.

Twente. Zondag kwamen de afgevaardigden van Almelo, Enschede en Hengelo te Hengelo bijeen, waar de Federatie Twente werd opgericht, zoodat we thans voor Twente een centraalpunt van organisatie en propaganda hebben. Als secr.-penningmeester werd aangewezen H. J. Nyhuis, Deldenerstr. 76, Hengelo. Besloten werd om Ravesteyn uit te noodigen voor een cursus in de bovengenoemde plaatsen. Ons ledental gaat, al is het langzaam, toch vooruit, en we hebben alle hoop voor de toekomst.

Advertentiën

S. D. P. Afd. AMSTERDAM.

HUISHOUDELIJKE VERGADERING op Dinsdag 18 Januari, 8 1/2 uur, in Café Centraal, N. Prinsengracht 32. Agenda: Behandeling ontwerp statuten en huish. regl. der Partij. Verkiezing afgevaardigden.

Inning contributie.

Onze bode J. Rabbie vangt Maandag a. s. zijn werkterrein af. Ieder late zijn uitkomst thuis, zoodat het door hem kan worden meegenomen ter vergelijking. Den leden, die niet op de vorige afdeelsvergadering waren, deelen we hierbij mede, dat de contributie met 't oog op den bode met 1 cent is verhoogd.

CURSUS GORTER.

De Cursus wordt gehouden in Plancier, Pl. Kerklaan. Ze vangt niet aan 13, doch Donderdag 20 Januari en op vier achtereenvolgende avonden wordt het Sociaal-democratisch program behandeld. Seriekaarten à 25 cent verkrijgbaar bij J. C. Ceton, Wijtenbachstraat 13.

Alle leden, die kaarten in commissie hebben, moeten afrekenen op de huishoudelijke vergadering. Dit is absoluut noodzakelijk. Men denke er dus aan. Zij die niet kunnen komen, zenden onverkochte kaarten en het verschuldigd bedrag per postwissel of in postzegels op aan den Secretaris.

CURSUS WIJNKOOP.

De cursus over de Fransche Revolutie wordt voortgezet op Vrijdag 21 Januari in d'Geelvinck Singel te 8 1/2 uur. Introductie vrij.

Soc. Dem. Partij.

OPENBARE VERGADERING

op Dinsdag 25 Januari, te 8 1/2 uur. In de Societeit: De Vereeniging, KLEINE ZAAL TE HAARLEM

Onderwerp:

Waarom een nieuwe partij?

Sprekers:

HERMAN GORTER en D. J. WIJNKOOP. Entrée 10 cent. Debat vrij.

Soc. Dem. Partij Afd. A'DAM.

OPENBARE VERGADERING

op Maandag 31 Januari, te 8 1/2 uur, in d'Geelvinck (Grootte Zaal)

Onderwerp:

Multatuli.

Sprekers:

D. J. WIJNKOOP en JOH. VISSCHER. Entrée 10 cent. Debat vrij.